

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”

**Методичні вказівки
з англійської мови для контролю поточних занять студентів
першого курсу усіх спеціальностей заочної форми навчання**

**Methodological instructions
in the English language for current knowledge control of the first year
students of all specialities of the extramural department**

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 2 від 17.05.2019

Харків
НТУ “ХПІ”
2019

Методичні вказівки з англійської мови для контролю поточних знань студентів першого курсу усіх спеціальностей заочної форми навчання = Methodological instructions in the English language for current knowledge control of the first year students of all specialities of the extramural department / уклад. Вракіна В.В., Гращенко В.В., Сергіна С.В., Танько Є.В. Харків НТУ „ХПІ”. 32 с.

Укладачі: Вракіна В.В., Гращенко В.В., Сергіна С.В., Танько Є.В.
Рецензент: Гончаренко Т.Є.

Кафедра іноземних мов

ВСТУП

Методичні вказівки з англійської мови призначені для студентів першого курсу усіх спеціальностей заочної форми навчання і є контрольними завданнями для перевірки знань та вмінь студентів з дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» та відповідають вимогам, що висуваються програмою мовної підготовки для студентів технічних ВНЗ.

Метою методичних вказівок є контроль володіння студентами лексичним та граматичним матеріалом, що вивчається протягом першого курсу, перевірка вмінь та навичок студентів у розумінні прочитаного, а також пошук та здобування необхідної інформації.

Методичні вказівки містять завдання з розгорнутою відповіддю, що дає можливість перевіряти уміння студентів і застосовувати на практиці набуті знання з англійської мови.

Навчальні матеріали складаються з 5 варіантів контрольних робіт. У кожному варіанті подані лексичні та граматичні завдання. Контрольні роботи містять текстові завдання, що дають можливість проконтролювати вміння студентів володіти різними видами читання (переглядом, пошуковим тощо) та дозволяють перевірити розуміння студентами текстів загального характеру.

При підборі матеріалу використовувалась автентична література, оригінальні науково-популярні тексти, а також сучасні Інтернет ресурси.

Цільова установка

Головною метою навчання студентів англійській мові в немовному ВНЗ є досягнення практичного володіння цією мовою, що передбачає за умов заочного навчання формування уміння самостійно читати літературу за фахом ВНЗ з метою здобуття інформації з іншомовних джерел.

В умовах заочного навчання такі види мовної діяльності, як усна мова (мовлення та аудіювання) та письмо, використовуються протягом усього курсу як засіб навчання.

Переклад (усний та письмовий) протягом усього курсу навчання використовується:

- а) як засіб навчання;
- б) для контролю розуміння прочитаного;
- в) як можливий засіб передачі здобутої при читанні інформації.

Оскільки особи, що поступають на заочне відділення, мають інколи значну перерву в заняттях та рівень їх підготовки з англійської мови дуже різний, програма навчання включає граматичний та лексичний матеріал, необхідний для оволодіння умінням та навичками читання літератури за спеціальністю ВНЗ.

Ця програма передбачає головним чином самостійну роботу студентів.

Організаційно-методичні вказівки

Протягом курсу навчання студент повинен вивчити матеріал з рекомендованих підручників та навчальних посібників, виконати відповідні вправи та завдання, прочитати заданий обсяг текстів для додаткового читання.

Протягом навчання студент виконує контрольні роботи, домашні завдання, що включають виконання граматичних вправ та переклад текстів рідною мовою, вивчає самостійно усні теми і складає залік у кожному семестрі I курсу.

Повний курс навчання включає:

- > вивчення матеріалу рекомендованого підручника;
- > роботу з рекомендованими та додатковими текстами;
- > участь у практичних, установчих та підсумкових заняттях;
- > виконання письмових контрольних робіт;
- > виконання домашнього завдання;
- > складання заліків.

В міжсесійний період студент має право звертатися до свого викладача з

усіх питань, що виникають під час роботи над мовою.

Велике значення для самостійних занять має послідовність роботи над навчальним матеріалом. Починати слід з відпрацювання читання окремих слів та виразів, вивчення нових граматичних явищ, нових слів та виразів. Потрібно обов'язково виконувати всі лексичні та граматичні вправи.

Мовний матеріал

Протягом повного курсу навчання студент повинен набути словниковий запас в 1000 лексичних одиниць (слів та словосполучень).

Даний обсяг лексичних одиниць є основою для розширення потенційного словникового запасу студентів. Ось чому програма передбачає засвоєння найбільш вживаних слівотвірних засобів англійської мови: уживаних префіксів, основних суфіксів іменників, прикметників, прислівників, дієслів, способів словоскладання, явища конверсії (перехід одної частини мови в іншу без зміни форми слова).

У процесі навчання студент повинен засвоїти основні граматичні форми і структури англійської мови.

Морфологія

Студенти заочної форми навчання за I курс повинні вивчити такий граматичний матеріал:

Іменник. Артиклі (означений та неозначений) як ознаки іменника; прийменники – виразники його відмінкових форм, закінчення -s – показник множини іменника, закінчення 's, s' – як засіб виявлення присвійного відмінка.

Утворення множини іменників шляхом змінення кореневої голосної від наступних іменників:

A man – men, a woman – women, a child – children, a tooth – teeth, a foot – feet, a mouse – mice.

Множина деяких іменників, запозичених з грецької та латинської мов, наприклад: a datum – data, a phenomenon – phenomena, a nucleus – nuclei, a formula – formulae, an axis – axes.

Іменник у функції означення та його переклад на українську мову.

Прикметник та прислівник. Ступені порівняння. Переклад речень, які містять конструкції типу *the more...the less, as...as, not so...as*.

Числівник. Кількісний, порядковий. Читання дат та математичних символів.

Займенники. Особові займенники у формі називного та об'єктного відмінків; присвійні займенники; зворотні та підсилюючі займенники; займенники питальні, вказівні, відносні. Неозначений займенник *one (ones)* та його функції. Неозначені займенники *some, any*, заперечувальний займенник *no* та їх похідні.

Дієслово. Всі часові форми – простий (неозначений), тривалий, перфектний та перфектно-тривалий часи (активний та пасивний стан).

Модальні дієслова.

Форми та функції дієслів – *to be, to have, to do*.

Утворення наказового способу та його заперечної форми. Висловлення наказу та прохання за допомогою дієслова *to let*.

Зворот *there is (are)*.

Узгодження часів.

Словотворення.

Синтаксис

Просте поширене речення. Члени речення. Прямий порядок слів розповідного речення в стверджувальній та заперечній формах. Зворотний порядок слів у питальному реченні. Зворот *there is (are)*, його переклад. Безособові речення.

Робота над лексикою

Для того, щоб розуміти літературу, що читаємо, необхідно опанувати певний запас слів та виразів. Для цього рекомендується регулярно читати англійською мовою навчальні тексти, газети та оригінальну літературу за фахом.

Роботу над закріпленням та збагаченням лексичного запасу рекомендується проводити наступним чином:

а) працюючи зі словником, вивчить англійський алфавіт, а також ознайомтесь за передмовою з будовою словника та системою умовних позначень, прийнятих у даному словнику;

б) слова виписуйте в зошит в початковій формі з відповідною граматичною характеристикою, тобто іменник – в однині, дієслова – в неозначеній формі (в інфінітиві), визначаючи для неправильних дієслів основні форми.

При перекладі з англійської мови необхідно пам'ятати, що труднощі викликає наступне.

1) *Багатозначність слів*. Наприклад, слово *convention* має значення: 1) зібрання, з'їзд; 2) договір, угода, конвенція; 3) звичай; 4) умовність. Підібрати необхідне значення слова можна лише згідно з контекстом.

2) *Омоніми* (слова різні за значенням, але однаково вимовляються). Їх слід відрізняти від багатозначних слів.

3) *Конверсія*. Утворення нових слів з існуючих без зміни правопису називається конверсією. Найбільш поширеним є утворення дієслів від відповідних іменників.

4) *Інтернаціоналізми*. В англійській мові значне місце посідають слова, запозичені з інших мов, головним чином з латинської та грецької. Ці слова здобули широке поширення і стали інтернаціоналізмами. За коренем цих слів легко здогадатися про їх переклад на українську мову, наприклад: *atom* – атом.

Проте слід пам'ятати, що багато інтернаціоналізмів розходяться в своєму значенні в українській та англійській мовах, тому їх часто називають «хибними друзями» перекладача. Наприклад, *accurate* – точний, а не акуратний.

5) *Словотвір*. Ефективним засобом розширення слів в англійській мові служить знання способів словотвору. Вміючи розчленити утворене слово на корінь, суфікс та префікс, легше визначити значення невідомого слова. Окрім того, знаючи значення найбільш вживаних префіксів та суфіксів, ви будете в змозі зрозуміти гнізда слів, утворених від одного кореневого слова, яке вам відомо.

б) В англійській мові дуже часто іменник вживається у функції означення без зміни своєї форми. *Структура «іменник+іменник+іменник»* тощо викликає ускладнення при перекладі, оскільки іменники стоять поспіль. Головним словом у такій групі є останнє, а всі попередні іменники є означеннями до нього. Деякі іменники можуть перекладатися прикметниками. Проте подібний спосіб перекладу не завжди є можливим: часто такі означення доводиться перекладати іменниками і непрямих відмінках або прийменниковими зворотами. Порядок перекладу обумовлюється смисловими зв'язками між означеннями та означуваним словом. Переклад слід починати справа наліво з останнього іменника, а іменники, що стоять перед ним у ролі означення, слід перекладати на українську мову іменниками в непрямих відмінках (частіше родовому) або прийменниковим зворотом.

Робота над текстом

Оскільки основною цільовою установкою навчання іноземній мові є отримання інформації з іншомовного джерела, особливу увагу слід приділяти читанню текстів. Розуміння тексту досягається за умов здійснення двох видів читання:

- 1) навчального читання,
- 2) читання із загальним охопленням змісту.

Точне та повне розуміння тексту здійснюється шляхом навчального читання, яке передбачає уміння самостійно проводити лексико-граматичний аналіз тексту. Підсумком навчального читання є адекватний переклад тексту рідною мовою за допомогою словника. При цьому слід розвивати навички користування галузевими термінологічними словниками і словниками скорочень.

Читаючи текст, призначений для розуміння загального змісту, необхідно, не звертаючись до словника, зрозуміти основний зміст прочитаного.

Обидва види читання складаються з таких вмінь: а) здогадуватися про значення незнайомих слів на основі словотвірних ознак та контексту; б) бачити інтернаціональні слова і визначати їх значення; в) знаходити знайомі граматичні форми та конструкції і встановлювати їх еквіваленти в українській мові; г) використовувати ілюстративний матеріал, схеми, формули тощо, які містяться в тексті; д) застосовувати знання зі спеціальних, загальнотехнічних, загальноекономічних предметів як основи смислової та мовної здогадки.

Виконання контрольних завдань та оформлення контрольних робіт

За період навчання на I курсі студенти виконують 2 контрольні роботи (I семестр – 1, II семестр – 1).

1. Кожне контрольне завдання пропонується в п'яти варіантах. Ви маєте виконати один з п'яти варіантів, вказаних викладачем. Решту варіантів можна використовувати як матеріал для додаткового читання і підготовки до заліку.

2. Виконувати письмові контрольні роботи слід в окремому зошиті. На обкладинці зошита напишіть своє прізвище, номер контрольної роботи та назву підручника, за яким ви займаєтесь.

3. Контрольні роботи мають бути виконані акуратно, чітким почерком. При виконанні контрольної роботи залишайте в зошиті широкі поля для зауважень, пояснень та методичних вказівок рецензента.

Матеріал контрольної роботи слід розташувати в зошиті за таким зразком:

Ліва сторінка		Права сторінка	
Поля	Англійський текст	Український текст	Поля

4. Контрольні роботи мають бути виконані в тій послідовності, в якій вони подані в цьому посібнику.

5. Виконані контрольні роботи подавайте для перевірки і рецензування в університет у встановлений термін.

6. Якщо контрольну роботу виконано без дотримання вказівок або неповністю, вона повертається без перевірки.

Виправлення роботи на основі рецензій

1. При отриманні від рецензента перевіреної контрольної роботи уважно прочитайте рецензію, ознайомтесь із зауваженнями рецензента та проаналізуйте позначені в роботі помилки.

2. Керуючись вказівками рецензента, повторіть ще раз навчальний матеріал. Всі речення, в яких було виявлено орфографічні та граматичні помилки або неточності перекладу, переписіть начисто у виправленому вигляді в кінці даної контрольної роботи.

3. Лише після того, як будуть виконані всі вказівки рецензента та виправлені всі помилки, можна розпочати вивчення матеріалу чергового контрольного завдання та його виконання.

4. Відрецензовані контрольні роботи є навчальними документами, які необхідно зберігати; пам'ятайте про те, що під час заліку або іспиту відбувається перевірка засвоєння матеріалу, що увійшов до контрольних робіт.

Підсумкове заняття

На зборах наприкінці першого та другого семестрів проводяться підсумкові заняття з іноземної мови. Мета цих занять – перевірити ступінь засвоєння заданого матеріалу на період між зборами.

Теми усної практики опитуються у вигляді усної бесіди англійською мовою викладача зі студентом, переказу теми, а також двостороннього перекладу (усний переклад питань за темою на англійську мову, а потім переклад відповідей на них з англійської на українську мову).

Знання граматичних правил перевіряються у вигляді письмового перекладу речень (мікротекстів), що містять відповідні граматичні явища, та виконання граматичних тестів.

Ступінь розуміння текстів перевіряється шляхом вибіркового перекладу уривків текстів, пошуку заданої інформації в тексті та передачі її змісту українською мовою, передачі загального змісту тексту, відповідей на питання за змістом тексту тощо.

За вимогою викладача слухач має подати й індивідуальний словник, й зошит з виконаними вправами.

Незадовільна відповідь з будь-якого пункту розцінюється як заборгованість, яку необхідно ліквідувати перед найближчим підсумковим контролем (заліком).

Залік. Залікові вимоги

До заліку допускаються слухачі, що виконали всі усні та письмові завдання з самостійної роботи, отримали залік за контрольну роботу. При складанні заліку студент повинен подати за вимогою викладача зошит з вправами з навчального матеріалу за курс, що складається.

Для отримання заліку студент повинен вміти наступне:

а) Прочитати зі словником незнайомий текст англійською мовою, що містить вивчений граматичний матеріал.

Форма перевірки – письмовий або усний переклад.

Норма перекладу – 600-800 друкованих знаків за півгодини письмово або 1000-1200 друкованих знаків за півгодини усно.

б) Прочитати без словника текст, що містить вивчений граматичний матеріал і 5-8 незнайомих слів на 500-600 друкованих знаків.

Форма перевірки розуміння – передача змісту прочитаного рідною мовою.

Час підготовки – 8-10 хвилин.

в) Вміти вести бесіду за заданою темою. Дати відповідь на 5 питань за темою: вміти перекласти з української мови на іноземну 5 питань і з іноземної на українську – 5 відповідей за пройденими темами.

Контрольне завдання № 1

Для того, щоб виконати завдання №1, необхідно вивчити такі розділи з граматики англійської мови відповідно до рекомендованого підручника.

1. Іменник. Множина. Артиклі та прийменники, які є показниками іменника. Утворення відмінкових закінчень в англійській мові за допомогою прийменників та закінчення *-s*. Іменник, який має функцію означення та його переклад на рідну мову.
2. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Конструкції типу *the...the..., as...as, not so...as*.
3. Числівник.
4. Займенники: особові, присвійні, питальні, вказівні, неозначені та заперечні.
5. Система часів в англійській мові. Неозначені часи (Present, Past, Future) активного стану дійсного способу. Відмінювання дієслів *to be, to have* в Present, Past та Future Indefinite. Наказовий спосіб та його заперечна форма.
6. Просте речення. Прямий порядок слів розповідного і спонукального речень у стверджувальній та заперечній формі. Порядок слів питального речення. Зворот *there is (are)*.
7. Основні випадки словотвору.

Використовуйте такі зразки виконання вправ:

Зразок виконання I (Вправа I)

Граматична функція закінчення –s

1. The students attend lectures and seminars on history.	Студенти відвідують лекції та семінари з історії.
lectures – множина іменника а lecture – лекція	
2. He lectures on Chemistry	Він читає лекції з хімії.
lectures – 3 особа однини від дієслова to lecture в Present Indefinite	
3. My brother's son is a student.	Син мого брата студент.
brother's 's – закінчення присвійного відмінка іменника в однині	
4. My brothers' sons are students.	Сини моїх братів – студенти.
brothers' – присвійний відмінок множини іменника а brother	

Зразок виконання 2 (Вправа 2)

1. Переклад на рідну мову різних ступенів порівняння прикметників.

John is younger than George.	Джон молодший, ніж Джордж
------------------------------	---------------------------

Слово younger – вищий ступінь порівняння прикметника young – молодий.

2. Питання зі слів, що знаходяться у дужках та відповіді на них.
(використовуйте різні ступені порівняння прикметників)

(who/intelligent person/you know?/	Who is the most intelligent person you know? My father is the most intelligent person I know.
------------------------------------	--

Зразок виконання 3 (Вправа 3)

Числівники

1. Напишіть словами:

$5 \times 5 = 25$	five times five is twenty five
-------------------	--------------------------------

2. Напишіть словами:

61, 4° F	sixty – one point four degrees Fahrenheit
----------	---

3. Напишіть словами:

$\sqrt[3]{b}$	the cube root of b
---------------	--------------------

Зразок виконання 4 (Вправа 4)

Неозначені займенники

Give me ... book to read, please Give me <u>some</u> book to read, please.	Дайте мені, будь ласка почитати яку-небудь книгу
---	--

Неозначений займенник some використано в стверджувальному реченні перед конкретним іменником.

Зразок виконання 5 (Вправа 5)

Використання дієслів to be, to have

1. You will have to change this design.	Вам доведеться змінити цей проект.
have to – еквівалент модального дієслова must	
2. He has just gone out.	Він тільки що пішов.
has – III особа однини від дієслова to have, використано у часі Present Perfect	

Варіант I

I. Перепишіть наступні речення. Визначте за граматичними ознаками, якою частиною мови є слова, які мають закінчення *-s* і яку функцію вони виконують, тобто чи є вони:

- ознакою 3-ї особи однини дієслова в Present Indefinite
- ознакою множини іменника
- ознакою присвійного відмінка іменника

Перекладіть речення на рідну мову.

1. Everything consists of tiny atoms, which are made up of even smaller particles.
2. The world is running out of oil, and energy experts believe that there could be serious shortages in ten years' time.
3. Had our research been successful, we should have been able to investigate the composition of Mars atmosphere.

II. 1) Перепишіть й перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на переклад ланцюжків іменників.

Primary objectives of the emission control research center will be to test car exhaust control systems.

2) Перепишіть наступні речення, перекладіть їх, звертаючи увагу на різні ступені порівняння прикметників, підкресліть їх.

Why does he always come to see me at the worst possible moment?

3) Складіть питання зі слів, що розташовані у дужках та дайте на них відповіді. Використовуйте різні ступені порівняння прикметників.

(what/ stupid/ thing/ you/ ever/ done?)

III. Напишіть словами.

- $2 \times 2 = 4$
- 17.3°F
- 25°C
- $\sqrt{4} = 2$

IV. Перепишіть та доповніть речення неозначеними займенниками *some*, *any*, *no*, перекладіть їх на рідну мову.

1. I haven't read ... of these books, but Tom has read ... of them.
2. I couldn't make an omelette because I had ... eggs.

3. Metallurgists use atomic instruments to supervise the operation and the state of ... processes in blast-furnaces.

V. Перепишіть та перекладіть наступні речення на рідну мову, звертаючи увагу на вживання дієслів *to be*, *to have*.

1. The voltmeter has to measure an e.m.f.
2. Our engineering has attained a high level of development in such branches as instrument making, electric and power equipment, lathes and motor vehicles.
3. Any d.c. motor may be used as a generator simply by rotating the armature.

VI. Перепишіть та перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на зворот *there be*.

1. Generally speaking, there are several ways by means of which electric currents can be generated by magnetic action, all of them being based on the same principle.
2. Today, there are 43 million pupils and students in public schools at the elementary and secondary levels, and another 6 million in private schools throughout the country.
3. There is hardly a spot on the whole territory of Ukraine where there is no radio.

VII. Прочитайте, переписіть та письмово перекладіть текст.

THE DAWN OF ATOMIC PHYSICS

As the 19-th century drew near its close, physicists felt that they completed their task. At the end of the 19th century scientists said that it was probable that all the great discoveries in the field of physics had been made. The physicist of the future, they said, would have nothing to do but repeat the experiments of the past.

And then, two years later, in December 1895, Prof. Willhelm Konrad Roentgen announced his discovery of X-rays. He published photographs of the bones of his hand, and of keys and coins photographed through the leather pocketbook which contained them. A new discovery had been made! Roentgen had found some mysterious ray which penetrated opaque objects as easily as sunlight penetrated windowglass. There was nothing in the nineteenth century – physics to explain this phenomenon. It was soon evident that the work of the physicist, far from being at the end, was only at its beginning.

The discovery of X-rays ended the self-satisfaction of the nineteenth century physicists and started research workers all over the world on new lines of work.

A year later – in 1896 – in Paris, Antione Henri Becquerel made his discovery of the mysterious rays given off by uranium salts. Marie Curie asked his permission to go on with the experiments. Her desire was to find if any substances besides the salts of uranium gave off these rays. After many experiments she found that only one, the salt of thorium, did so. But the most amazing discovery she made was the fact that pitchblende, the ore from which uranium is obtained, gave off rays four times as strong as those of pure uranium.

It was apparent to Becquerel and the Curies that this could mean only one thing. The pitchblende must contain some unknown chemical element which was far richer in these mysterious rays than was uranium. Pierre Curie decided to drop his own researches, and he and his wife began the fascinating task of finding this unknown element. The Austrian government presented them with a ton of pitchblende. It was necessary to remove one known substance after another from the pitchblende, carefully conserving the residue for further analysis.

The first result of the work was the discovery of a substance giving off “Becquerel rays”, as the world of science began to call the mysterious rays. Marie Curie named it “polonium” in honour of her native Poland. But polonium was not rich enough in the rays to be the end of the search.

In 1898, the search came to a triumphant conclusion. From the ton of pitchblende, the Curies had obtained a fraction of a grain of a new element which was two and a half million times as rich in “Becquerel rays” as was uranium. They named this new substance “radium”. It possessed many interesting properties. It liberated heat, electrified the air in its immediate neighbourhood, caused many substances to become phosphorescent when brought near it, and possessed the power of killing bacteria and other minute organisms. The world of physics was astonished. Three great discoveries in the three years, each one more astonishing than the other – X-rays in 1895, the “Becquerel rays” in 1896 and radium in 1898. Those were exciting days in the field of physics.

VIII. Перепишіть та письмово дайте відповіді на питання до тексту.

1. What did physicists say at the end of the 19th century?
2. Why was the x-ray discovery of great significance for the 19th century physicists?
3. Where did Antione Henri Becquerel discover the mysterious rays given off by uranium salts?
4. When did the Curies obtain polonium?
5. What properties did radium possess?

IX. Поставте 5 запитань до 2-го абзацу тексту.

X. Знайдіть у 2-4 абзацах тексту 5 випадків використання ланцюжків іменників.

XI. Знайдіть у тексті іменники та прикметники, утворені за допомогою суфіксів та префіксів та перекладіть їх.

XII. Напишіть наступні прикметники, які трапляються у тексті, у порівняльному та вищому ступені та перекладіть їх рідною мовою:

great, new, mysterious, opaque, amazing, strong, pure, apparent, rich, fascinating.

XIII. Знайдіть у тексті інтернаціоналізми, выпишіть їх та перекладіть рідною мовою.

Варіант II

I. Перепишіть наступні речення. Визначте за граматичними ознаками, якою частиною мови є слова, які мають закінчення *-s* і яку функцію вони виконують, тобто чи є вони:

- ознакою 3-ї особи однини дієслова в Present Indefinite
- ознакою множини іменника
- ознакою присвійного відмінка іменника

Перекладіть речення на рідну мову.

1. The sun doesn't rise in the west. It rises in the east.
2. Great emphasis is placed on social duties and obligations, on communicating with other people and obtaining varied information, which will be of practical use in life.
3. Children first attend infants' schools or departments.

II. 1) Перепишіть і перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на переклад ланцюжків іменників.

The fire in the South Korea city started as a result of a petrol pipe-line accident which took many lives, destroyed 40 houses, interrupted power supplies.

2) Перепишіть наступні речення, перекладіть їх, звертаючи увагу на різні ступені порівняння прикметників, підкресліть їх.

That was the most delicious meal I've had for a long time.

3) Складіть питання зі слів, що розташовані у дужках та дайте на них відповіді. Використовуйте різні ступені порівняння прикметників.

(who/ beautiful person/ you know?)

III. Напишіть словами.

- $7 \times 3 = 21$
- 68.4°F
- 20°C
- \sqrt{a}

IV. Перепишіть та доповніть речення неозначеними займенниками *some, any, no*, перекладіть їх на рідну мову.

1. Can you give me ... information about places to see in the town?
2. His chief trouble was that he did not know ... editors or writers.

3. There was ... difficulty for him to adopt the well-known and old-established principles and appliances used for the purpose.

V. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на вживання дієслів *to be*, *to have*.

1. Polesunov had to do everything with his own hands.
2. The information from space comes to the Earth in a coded form and here it is decoded into the language clear to the specialists.
3. The modern level of the development of space technology has opened the road to the direct experimental solution of the basic problem – whether there is life on other planets or not.

VI. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на зворот *there be*.

1. The atom as a whole is neutral, since in any atom there are as many protons as there are electrons, so if one of the electrons leaves the atom, it becomes positively charged.
2. There are two fundamental possibilities of using controlled thermonuclear reaction: magnetic holding plasma and internal holding plasma.
3. In addition to two-way radio communication there is a two-way television channel from the Earth – to space and back.

VII. Прочитайте, переписіть та письмово перекладіть текст.

STRATFORD UPON AVON, AND WILLIAM SHAKESPEARE

23 April is the day when literature fans all over the world commemorate the birth, and death, of William Shakespeare, who wrote at least 37 plays and 154 sonnets, and many other poems. Many people believe that he was born and that he died on the same date, but although records prove that he died on 23 April 1616, there is nothing to prove exactly when he was born. The nearest we can get is that he was baptised on 26 April 1564. But it's a nice idea to celebrate both his birth and his death on the same day – which is also St. George's Day. St. George is the national saint of England (and Greece).

William's father, John was a glover, and also made other leather goods like bags, belts etc., and was also one of the local policemen. Will's mother, Mary Arden, married John when she was about 17, in 1557. She had 7 sisters, 2 step-

sisters and 2 step-brothers, so William had lots of aunts and uncles! He also ended up with 3 brothers and 2 sisters. People had much larger families then, than now.

Will seems to have been a passionate teenager, and when he was 18 he married Anne Hathaway, who was 26. They had 3 children: Susanna, and twins Judith and Hamnet. Susanna and Judith gave William and Anne 3 grandchildren each, but Hamnet died when he was 11.

Will was still young when he went off to London to earn a living writing plays, and acting. By 1592 his work was very popular. He would spend most of the year in London, and go back to Stratford to see his family when the theatre season ended. While he was in London he fell in love with the 'dark lady' whom he wrote about in his sonnets. At that time in England the Saxon characteristics of blonde hair and pale skin were admired. 'Fair' equalled 'beautiful'. The darker, Celtic people, pushed to the west and north by the Saxons, were considered (by the Saxons) less beautiful. Shakespeare's dark lady was very dark, and he describes her as beautiful, so he was prepared to be unconventional for love.

For 25 or so years he lived this way. Then he went back to Stratford, and little is known of his life after that. His parents had died and he was the head of his family, and he probably spent his time looking after the property and land he had bought over the years. He wrote two more plays with another writer, but then died in 1616 at the age of 52.

If you ever go to Stratford upon Avon, you will see Will's birthplace, and the church where he was baptised and is buried, which has a memorial to him. The cottage where Anne Hathaway lived before she married him, and the house where it is thought Mary Arden lived before she married Will's father, are just outside Stratford. They are all beautiful buildings. They are often known as 'black and white houses' but the correct term is 'half-timbered houses'. This area of Warwickshire has many houses just as beautiful as these, but the difference is that you can go into the Shakespeare houses and see furniture, pictures and gardens very like those that Will and Anne would have known. On the banks of the River Avon, there is the Royal Shakespeare Theatre, which often stages productions of Will's plays.

VIII. Перепишіть та письмово дайте відповіді на питання до тексту.

1. When do literature fans all over the world commemorate the birth and death of William Shakespeare?
2. What were his parents?
3. Can you describe his way of living?

4. What did he do after going back to Stratford?

IX. Поставте 5 запитань до 1-2 абзаців тексту.

X. Знайдіть у 2-4 абзацах тексту 3 випадка використання ланцюжків іменників.

XI. Знайдіть у тексті іменники та прикметники, утворені за допомогою суфіксів та префіксів та перекладіть їх.

XII. Напишіть наступні прикметники, які трапляються у тексті у порівняльному та вищому ступені та перекладіть їх рідною мовою:

nice, large, passionate, young, dark, pale, fair, beautiful, correct, many.

XIII. Знайдіть у тексті інтернаціоналізми, выпишіть їх та перекладіть рідною мовою.

Варіант III

I. Перепишіть наступні речення. Визначте за граматичними ознаками, якою частиною мови є слова, які мають закінчення *-s* і яку функцію вони виконують, тобто чи є вони:

- ознакою 3-ї особи однини дієслова в Present Indefinite
- ознакою множини іменника
- ознакою присвійного відмінка іменника

Перекладіть речення на рідну мову.

1. The River Amazon doesn't flow into the Pacific Ocean. It flows into the Atlantic Ocean.
2. The lungs could be X-rayed to show if there was any tuberculosis present, and mass X-ray units were sent to factories to detect early signs of trouble in the lungs.
3. The country's electric machine-building industry is now facing the task of reconstruction on a large scale engineering production, developing new methods of organization, computerization of all production processes and extensive replacement and modernization of obsolete equipment.

II. 1) Перепишіть і перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на переклад ланцюжків іменників.

Rubies are used for technical purposes such as for manufacture of precision instrument parts, for the jewels in watches, etc.

2) Перепишіть наступні речення, перекладіть їх, звертаючи увагу на різні ступені порівняння прикметників, підкресліть їх.

Thank you for money. It was most generous of you.

3) Складіть питання зі слів, що розташовані у дужках та дайте на них відповіді. Використовуйте різні ступені порівняння прикметників.

(what/ large/ city/ your country?)

III. Напишіть словами.

- $3 \times 3 = 9$
- 39.2°F
- 17°C
- $\sqrt[3]{a}$

IV. Перепишіть та доповніть речення неозначеними займенниками *some, any, no*, перекладіть їх на рідну мову.

1. You can cash these travellers cheques at ... bank.
2. ... school systems are extremely conservative ... very progressive and liberal.
3. The tube is empty. There is ... water in it.

V. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на вживання дієслів *to be, to have*.

1. Various operation conditions have to be taken into account.
2. To generate a current by magnetic action, a wire is made to pass through a magnetic field, the latter being set up either by a permanent magnet or an electromagnet.

VI. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на зворот *there be*.

1. There are many good examples of highly automatic machinery today – the textile machines used in many processes and the automatic lathes and transfer-machines used in engineering.
2. There is a wide variety of d.c. and a.c. motors.
3. There are a lot of problems to be solved.

VII. Прочитайте, перепишіть та письмово перекладіть текст.

ROBOTS MOVE IN

Imagine the real working conditions for a human operator by, for example, transfer of a hot-formed glass tube, removal of hot metal die castings or plastics injection. The environmental temperature is above 50°C and the melting furnaces produce direct and unbearable heat radiation. This kind of job is very difficult, exhausting, monotonous and unpleasant. In the case of machining radioactive or toxic material the work becomes highly dangerous for a man's life.

The necessity of some form of automated handling processes became obvious. So robots appeared on the scene with their high safety and reliability level.

We are now surrounded by robots, big ones, little ones, and medium-sized ones. They serve us in thousands of ways every day.

You can find robots practically anywhere you look. In factories there are giant robots. They pick up great amounts of raw materials and pass them to other

robots which press, stamp and shape the raw material into a wide variety of things. Robot usage has been expanding for industrial spraying, hot handling, assembly, welding, etc.

According to available data, our industry receives annually thousands of robots of different types and purposes. Today, robotic systems, lines and modules are already operating at the leading plants of the motor, electrical engineering, watchmaking, machine-tool industries, etc.

Robotics is just beginning to make inroads in industrial production worldwide. It is not a simple process, the experts themselves are yet to clear up many questions. But everyone agrees even now that the robot by itself does nothing – it must be constructively designed together with the machine tools, it is to operate and must be logically incorporated within the system of machines, machine tools and other units. The problem is not to design individual robots but robotical complexes, flexible and automated production systems that are easy modifiable for the manufacture of ever new kinds of products. Single-handed, even the “cleverest” and most skilful robot is not yet a soldier in the field. Even many robots are not effective piecemeal, unless they are united into a technological chain.

Specialized enterprises are reoriented from the production of industrial robots by piece, toward the manufacture of complete systems and robotized complex instruments with the assessment of their performance by the end result – the quality and volume of the product made with their assistance. This task is presently being tackled by our industry and economy. As to robotization, the utmost economic and social effect will be brought about by systems capable of taking over all the routine stages of designing, design support and the production of output.

Robots release workers from monotonous and very hard work, requiring no skilled labour, in hot shops, and in production with hazardous working conditions.

VIII. Перепишіть та письмово дайте відповіді на питання до тексту.

1. What tasks (functions) do robots fulfil?
2. What adjectives are used to describe robots?
3. Where are robots used nowadays?
4. How do robots help workers?

IX. Поставте 5 запитань до 6-го абзацу тексту.

X. Знайдіть у 1 абзаці тексту випадки використання ланцюжків іменників.

XI. Знайдіть у тексті іменники та прикметники, утворені за допомогою суфіксів та префіксів та перекладіть їх.

XII. Знайдіть у 1 абзаці тексту випадки вживання закінчення “s” та прокоментуйте їх.

XIII. Підберіть відповідні англійські значення:

- рівень надійності
- гарячі металеві зливки
- гнучкі автоматизовані системи виробництва.

Варіант IV

I. Перепишіть наступні речення. Визначте за граматичними ознаками, якою частиною мови є слова, які мають закінчення *-s* і яку функцію вони виконують, тобто чи є вони:

- ознакою 3-ї особи однини дієслова в Present Indefinite
- ознакою множини іменника
- ознакою присвійного відмінка іменника

Перекладіть речення на рідну мову.

1. Where does your brother come from? He comes from Ukraine.
2. Americans tend to study a larger number of subjects than Europeans, in schools and particularly at the university.
3. If we amplify the current sufficiently, we can cause it to light an electric lamp and make the lamps light proportional to that shining on the photoelectric cell.

II. 1) Перепишіть і перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на переклад ланцюжків іменників.

Anyone who ever tried to catch a taxi on Changan avenue will appreciate the importance of the brand new underground subway train stations recently opened in Peking.

2) Перепишіть наступні речення, перекладіть їх, звертаючи увагу на різні ступені порівняння прикметників, підкресліть їх.

She is a really nice person – one of the nicest people I know.

3) Складіть питання зі слів, що розташовані у дужках та дайте на них відповіді. Використовуйте різні ступені порівняння прикметників.

(what/ stupid thing/ you/ ever/ done?)

III. Напишіть словами.

- $16:4=4$
- 28.1°F
- 49°C
- $\sqrt[4]{a^2}$

IV. Перепишіть та доповніть речення неозначеними займенниками *some, any, no*, перекладіть їх на рідну мову.

1. Would you like ... more coffee?
2. Do you see ... sign of his appreciating beauty?

3. ... dreams were possible in Dufton, where the snow seemed to turn black.

V. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на вживання дієслів *to be, to have*.

1. Our students have to pass exams in four subjects.
2. The modern level of the development of space technology has opened the road to the direct experimental solution of the basic problem – whether there is life on other planets or not.
3. It is necessary that the temperature on a habitable planet should be above freezing point all the time, and below the boiling point all the time.

VI. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на зворот *there be*.

1. There is a good reason to believe that the vast store of oxygen in the air has all been supplied by plants.
2. There are shunt motors, series motors, synchronous motors, induction motors, single-, two-, and three-phase motors.
3. There are two terms in the course of academic year.

VII. Прочитайте, переписіть та письмово перекладіть текст.

ELECTRONIC BRAIN

Computers are well known to represent a completely new branch of science. These machines have already brought about a real revolution in science, technology, statistic and automatic control.

The reason for this lies in the fact that mathematical formula can be found for almost all scientific and technical problems. They can be solved without a computer but it would require millions of arithmetical operations. No wonder that many problems of exceptional importance remained unsolved for a long time, the volume of the calculations required being above human possibilities.

A high speed electronic computer can carry out several thousand arithmetical operations in one second. A calculation, which would have taken several years of intense human work in the past, is now done in a few minutes or hours.

A number of various complicated problems have already been solved with the help of computers.

The principle of this wonderful machine lies in counting electric impulses. Numbers are represented as a sequence of such impulses, and a radio-technical scheme counts them carrying out addition, subtraction, multiplication and division all higher mathematical calculations being reduced to these four operations.

If we introduce into the scheme first one number and then another, the result will yield the sum of these two numbers. Subtraction is reduced to the addition of negative numbers. Multiplication is done by repeated additions the necessary number of times, a division – by repeated subtraction.

Electronic machines work according to a programme, prepared in advance, which determines the sequence of operations. They have a very efficient electronic “memory” which stores the initial data, the intermediate numbers and final results as well as the working commands given to the machine.

The electronic machine can also be used for controlling automatic production. Signals given by measuring instruments and controlling devices are introduced into the machine which sends the necessary commands to the control panel according to the programme.

This machine can also be used to make translations from one language into another by converting words into figures and vice versa.

All the instruments invented up to now have served to save man’s labour. But it is electronic computers the importance of which cannot be underestimated, that come to the help of the human brain, thus opening up boundless possibilities.

VIII. Перепишіть та письмово дайте відповіді на питання до тексту.

1. Why have computers brought about a real revolution in different fields?
2. What does the main principle of computer’s operation lie in?
3. How do computers work?
4. What are they used for?

IX. Поставте 5 запитань до тексту.

X. Знайдіть у тексті випадки використання ланцюжків іменників.

XI. Знайдіть у тексті всі слова, утворені за допомогою суфіксів та префіксів. Прокоментуйте та перекладіть їх.

XII. Знайдіть у тексті слова, які мають закінчення “s”. Випишіть їх та прокоментуйте їх вживання.

XIII. Відберіть відповідні англійські значення:
не дивно; потребує декілька років; зводиться до; послідовність операцій;
підготувати заздалегідь.

Варіант V

I. Перепишіть наступні речення. Визначте за граматичними ознаками, якою частиною мови є слова, які мають закінчення *-s* і яку функцію вони виконують, тобто чи є вони:

- ознакою 3-ї особи однини дієслова в Present Indefinite
- ознакою множини іменника
- ознакою присвійного відмінка іменника

Перекладіть речення на рідну мову.

1. The swimming bath opens at 9.00 and closes at 8.00 every day.
2. What time do the banks close in Britain?
3. Konstantin Tsiolkovsky's words, "The Earth is a cradle of wisdom, but we cannot always live in a cradle", have come true.

II. 1) Перепишіть і перекладіть наступні речення, звертаючи увагу на переклад ланцюжків іменників.

A new hospital X-ray unit which has been recently developed locates a bullet or shell fragment in one minute.

2) Перепишіть наступні речення, перекладіть їх, звертаючи увагу на різні ступені порівняння прикметників, підкресліть їх.

Why do you stay at that hotel?

"It was the cheapest I could find".

3) Складіть питання зі слів, що розташовані у дужках та дайте на них відповіді. Використовуйте різні ступені порівняння прикметників.

III. Напишіть словами.

- $5 \times 5 = 25$
- 16.4°F
- 3°C
- $\sqrt[5]{a^2}$

IV. Перепишіть та доповніть речення неозначеними займенниками *some, any, no*, перекладіть їх на рідну мову.

1. Can I have ... milk in my coffee, please?
2. If you have ... new books, show them to me.
3. ... Forsyte can stand it for a minute.

V. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на вживання дієслів *to be, to have*.

1. The petroleum from South Texas and Mexico has a strong disagreeable odour, due to hydrogen sulphide and other sulphur components.
2. The water has to move through the coal in this jig instead of coal through the water.
3. Measurements of planetary heat have shown that on Mercury, which is the nearest planet to the Sun, there is a great difference between the day and night temperatures which are 350°C and -175°C respectively.

VI. Перепишіть та перекладіть наступні речення рідною мовою, звертаючи увагу на зворот *there be*.

1. There are structural changes not only in the newest branches of production but also in the traditional branches of industry, including the fuel, metallurgical and timber industries.
2. Many of the substances used today, which are prepared by chemical methods, were known to the ancients, but there are no historical records of their discovery.
3. There is not much free space between the molecules, because liquids are very incompressible – a great pressure has little effect in decreasing the volume of liquid.

VII. Прочитайте, переписіть та письмово перекладіть текст.

TRADITIONS OF THE BRITISH PARLIAMENT

Speaking about old English customs and habits I can't but mention in the first place those that are kept in Parliament. They have a long history and some of them look rather funny nowadays.

The Lord Chancellor, chairman of the House of Lords, still sits on the large sack of wool covered with red cloth. Many, many years ago, when wool was the

main product of England, it naturally was the symbol of the country's power. Today the Woolsack is a mere tradition.

Many traditions are found in the House of Commons, too. When its new chairman, the Speaker, is elected, he is dragged to his chair putting up a show of resistance. This custom dates from the times when it was dangerous to be the Speaker.

Now take the voting procedure in the House of Commons. After the discussion of a bill the Speaker asks if it has the approval of the House. In case the approval is not unanimous some of the members shout 'Aye' (which is derived from the old French word meaning 'Yes') and others shout 'No'. Then the Speaker 'calls for division', or in other words, puts the bill to the vote. This is called 'division' since the voting is done by dividing: the members leave their seats and pass into the corridors through different doors, to show which way they are voting. The votes are counted as the members go through.

And here is another Parliament tradition. In the House of Commons there are benches and not separate seats as in most European parliaments. The first strange thing about those benches is that they don't provide seat for all 630 members of the House, but only for the two-thirds of their number. So, in case all the MP's appear at the session there won't be enough room for sitting. The second thing is that the rows of benches face each other while the Speaker's chair is in the centre of the House, between those rows of benches.

The front benches on the Speaker's right are for the members of the Government, the front benches on his left are for the leaders of the Opposition. The back-benches are occupied by the ordinary members who are called 'back-benchers'.

These traditions of Parliament as well as many other England's customs and habits do not change.

VIII. Перепишіть та дайте письмово відповіді на питання до тексту:

1. Why do some customs and habits look funny nowadays?
2. What was the symbol of the country's power?
3. What Parliament traditions are found in the House of Commons?
4. Do traditions of parliament change nowadays?

IX. Поставте 5 запитань до тексту.

X. Знайдіть у тексті випадки використання ланцюжків іменників.

XI. Знайдіть у тексті всі слова, утворені за допомогою суфіксів та префіксів. Перекладіть та прокоментуйте їх.

XII. Знайдіть у тексті слова, які мають закінчення “s”. Випишіть та прокоментуйте їх вживання.

XIII. Підберіть відповідні англійські значення:

- звичай
- опір
- схвалення
- лавка
- забезпечувати

Навчальне видання

Методичні вказівки

з англійської мови для контролю поточних знань студентів першого курсу усіх спеціальностей заочної форми навчання

Укладачі: ВРАКІНА Вікторія Вікторівна
ГРАЩЕНКОВА Вікторія Володимирівна
СЕРГІНА Світлана Володимирівна
ТАНЬКО Євгенія Владиславівна

Англійською та українською мовами

Відповідальний за випуск *Гончаренко Т.Є.*
Роботу до видання рекомендувала *проф. Снігурова Т.О.*
В авторській редакції

План 2019 р., поз. 244

Підп. до друку 03.06.2019. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Riso-друк. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк.1,5.
Наклад 50 прим. Ціна договірна.

Видавничий центр НТУ «ХП».

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.
61002, Харків, вул. Кирпичова, 2

Друкарня «Мадрид», Харків, вул. Ольмінського, 11